

صبیہ

ایم۔ فل اسکالر، شعبہ بلوچی، جامعہ بلوچستان، کوئٹہ

ڈاکٹر ضیاء الرحمن بلوچ

اسسٹنٹ پروفیسر، شعبہ پاکستانی زبانیں، علامہ اقبال اوپن یونیورسٹی، اسلام آباد

ڈاکٹر زاہد حسین دشتی

لیکچرار، شعبہ بلوچی جامعہ بلوچستان، کوئٹہ

غنی پرواز آرمائیکانی در شانند ابی چارء تپاس

Sabia*

M.Phil. Scholar, University of Balochistan, Quetta.

Dr. Zia Ur Rehman Baloch

Assistant Professor, Department of Pakistani Languages, AIUO, Islamabad.

Dr. Zahid Hussain Dashti

Lecturer, Department of Balochi, University of Balochistan, Quetta

*Corresponding Author: Samaarbaloch7@gmail.com

A stylistic analysis of the Short Stories of Ghani Parwaz

Ghani Parwaz is considered as one of the prominent Balochi fiction writers. He has been contributing to Balochi literature for the past five decades. Apart from themes, he has also employed a diverse range of techniques in his short stories which has rendered him a distinguished place in the domain of Balochi fiction. This abstract explores the stylistic complexities within Ghani Pervez's short stories, exploring the distinctive literary elements that characterize his narrative craft. Parvez, a distinguished fiction writer, is known for using a subtle blend of language, imagery and narrative structure that captivates the reader. Furthermore, this study explores the role of

imagery in Ghani Pervez's short stories, investigating the vivid and metaphorical expressions that contribute to the reader's immersive experience. The purpose of the analysis is to uncover the underlying patterns and artistic choices that distinguish the narrative style of Ghani Parwaz. By shedding light on the intricate details of his fiction writing technique, this research article provides a deeper understanding of the literary breadth of Ghani Parwaz's short stories, valuable insights into the combination of form and content in his fictional art.

Key Words: Ghani Parwaz, Balochi fiction, stylistic complexities, short stories, techniques, themes, imagery, narrative, reader's captivation.

درشاندا بء انگریزیء اسٹائل (Style)، اُردوئے عربیء "اُسلوب"، فارسیء "سبک"، ہندیء "شیلی" ء بلوچی زبانء "درشاندا ب" گوش آنت۔ یونانی زبان ء ایشیء Style گوش آنت۔ انسائیکلو پیڈیا آف برٹنیکا ء ردء اے کونہیں زمانگ ء اوزارے بوتگ کہ ایشی سیادی گوں لاطینی لبز Stylus ء آنت۔ وھدء زمانگ ء ھاک ء سنگ ء لوهانی سراشعر، کسہ، واکبہ "سنیلوس" ء آسنیں کلےء سرا بنشتہ کنگ بوتگ آنت کہ ھے اوزارء Stylus یا Styles گوشگ بوتگ۔^(۱)

میریم ویبسٹر ڈکشنری ء ردء Style ء مانا:

"ایک خاص طریقہ جس میں کچھ کیا جاتا ہے، تخلیق کیا جاتا ہے یا انجام دیا جاتا ہے۔"

"کسی چیز کی ایک خاص شکل یا ڈیزائن"

"برتاؤ کرنے یا کام کرنے کا ایک طریقہ"^(۲)

درشاندا ب ء تکنیک دوئیں نمبشتہء رنگ ء ڈروشم ء گوش آنت، بے تکنیک اجتماعی چیزے ء درشاندا ب ساچشتکار ء ذات ء گوں بندوک آنت۔ ہر نمبشتکار ء وتی جتائیں درشاندا بے بیت ء ہر یکے ء نمبشتہ کنگ ء وتی کار رھبند، وتی نمبشتگ ء اندازے بیت۔ بازیں وھداں چو ھم بیت کہ نوکیں ء ورنائیں کلم کارچہ دومی کلم کاراں انچوش سان زور آنت کہ ھمائی رند گیری ء کن آنت۔ بازوت ء زوت پہ وت جتائیں کھلےء رندگ ء سوئین بیت ء پہ وت ء جتائیں درشاندا بے ٹہنن ایت بلے بازوت ء چو دومی ء رند گیری ء کش ات نہ کنت، پرچا کہ چوشیں بازیں نمبشتہ کار ھست کہ آیاں وت ء جتائیں درشاندا ب نیست۔ ایشی ء صوب اے اول بیت کہ آیانی ساچشتی بودشت آکد ء نہ آنت کہ پہ وت ء نوکیں راہ یے اڑ بکن آنت۔ مزن ء عہد سازیں نمبشتکار جتائیں درشاندا ب ء ھدا بند بنت، ء آیانی مزنی ء جتائی ء مز نہیں

نوبے آیبانی در شاندا ب و جتا میں داب انت۔

”در شاندا ب نبشتکار ء ہما ایوک ء تہنائیں ڈروشم انت کہ چہ آئی منت ء ایدگہ نبشتکاراں جتا بیت۔ اے جتائی ء تہ ء بازیں رنگ ء ڈروشم ہوار بنت۔“^(۳)

ہک انسان ء وتی مرت ء مارشت، پگر ء جیرگ بنت۔ بازو ہداں مردم ء بازیں سوچ ء فکر یک بنت۔ بزاں ”اجتماعی سوچ“۔ مسال ء ہبر ء راجی فکر ء سوچ، زمین ء مہر ء دوستی، گریب ء بزرگ ء کمک ء مدت کنگ ء ہب ء واہگ، دگہ راجی ء چاگردی فکر ء جذبات ہر انسان ء تہایک دروشم ء بنت بلے ہمے فکر، جذبات، مرت ء مارشت نبشتی رنگ ء دیما آرگ، ہک نبشتکار ء وتی رنگ ء داب ء بنت۔ آہمے پگر اں چون ء کجام وڈ ء لبزانی گوناپ دنت ء در شان ایت، ہمے جتا میں در شان رنگ یک نبشتکارے ء چہ دومی ء جتا ء گستاکت۔

در شاندا ب ء گیشوار ء ہاتر ء حامد اللہ افسر (2017) دو پہناد دیما کارایت، آئی گوشتک انت در شاندا ب ء چارگ ء تپاسگ ء دو چیز المی انت۔ یکے تہی (داخلی) پہناد، ء دومی ڈنی (خارجی) پہناد۔ تہی پہناد ء تہا سچشتکار ء ہیال ء مارشت کایت ء ڈنی ء تہا آئی زبان چارگ بیت۔^(۴) پروفیسر منظر عباس نقوی (2017) اوں اے گپ ء گوں تپاک کنت کہ در شاندا ب چہ ہیال ء جبر گانی در شان ء وت ء پد رکنت۔^(۵)

اسٹائل چونناہا لس زبان ء مردم ء نندگ ء گردگ ء وڈ ء پیم، آئی گپ ء ہبر کنگ ء داب ء ڈروشم ء ایدگہ کار ء ہیالانی و استاکار مرزگ بیت۔ بلے لبزانی ء تہاے گالبند نبشتکار ء نبشتی رنگ ء ڈروشم ء ہاتر ء کار مرزگ بیت۔ کلم کار لبزانی چون کار مرزگ، ہیال ء مارشتاں چون ڈرانگا زایت، کارستاں چون گپ ء ہبر پر ماییت ء ہمے رنگیں دگہ بازیں پہنات کہ آگول نبشتہ کار ء ذات ء بندوک انت، در شاندا ب ء تہا آرگ بنت۔

غنی پرواز بلوچی لبزانی ء ہما کلم کاراں چہ یکے کہ آئی ء پتہ وت جتا ء گستا میں در شاندا بے ٹہین اتگ۔ غنی پرواز ء آزمانکانی در شاندا ب سادگ ء تچک انت، بزاں آئی در شاندا ب ء تہا چہر ء شین یا چیدگ سک کم انت۔ آئی چندے چیدگی آزمانک الم ہست انت بلے گیشتریں آزمانک سادگ ء ارزا میں زبان ء انت۔ پرواز ء در شاندا ب ہمنچو پد ر ء پجاروک انت کہ چہ یک ء دورند ء وانگ ء پد وانوک آئی در شاندا ب ء بیجہ کارایت۔ آئی در شاندا ب ء پجارگ ء یک نوبے آئی ارزان ء سادگیں لبزانی کار مرزگ ء دومی آئی نبشتہ ء رنگ ء داب، لبزانی رد ء بند ء وڈ ء پیم ء گپ ء ڈراکس کنگ ء ہر چیز ء گیشینگ ء وانوک ء دیما ایر کنگ، آئی در شاندا ب ء پجارگ ء ارزان کنت۔ آئی آزمانک ”زیارت“ ء کسہ بندات ء شر روگ ء انت بلے ہمے کہ کسہ دیما روت آزمانکار وتی گپ ء لیہاں مانگیج ایت ء چک ء

ارزشت و بستا آئی تو سیپ و کنت (حالانکہ اے گیانی آزمائے تہا زوروت نہ انت) کہ چریشی آزمائے وتی شعریت و زوال کنت۔

”چک کہ زندہ رُژن و براہ انت۔ چک کہ مرگ و پد مردم و مسترین نشانی انت، اگن پہ
چشیں بے بہائیں چیز و مردم دلاپ و بے تاگت نہ بیت، گڈاچے چیز و دلاپ و بے تاگت
بیت؟“ (۶)

پرواز وتی آزمائے "نکسہ" و تہا شاکلوٹ و ہسپتال و ندرگ و گوں انجیں لبزانی رد و بند و کتار کنت کہ
وانوک و وت سما بیت آزمائے آزمائے مزن کنگ و ہاتر و گیشیں لبزانی کار مرزگ و دزگت انت۔ حالانکہ کمیں
لبزانی تہ و اول نادرہ جاہ و ندرگ شریں وڑے و پیشدارگ بوتگ ات، اگاں آزمائے لوت اتیں۔ ناگمان اے
آزمائے سرانگدی چشائے نکسہ کنگ، آواں پرواز و گیشیں گپ و لبزانی کار مرزگ و سرانگتاپک نہ کنت:
”غنی پرواز و گیشتر آزمائے گونڈ انت نکسہ ہم ذراج نہ انت۔ البتہ ایٹی و تہا لیتے جاہ و گیشیں
گپ و لبزیمان۔ انچو گمان بیت گش و آزمائے لبزانی نیمگ و باز و لگوشی نہ داتگ۔ مثال و
ہبر و آزمائے بہرگ (پیرا گراف) چش انت:

”شاکلوٹ و نادرہ جاہ و درمانانی امبار و دیم و مہلوک و مچی و میٹری ات۔ ہر یکے و نکسے گون ات و
پہ درمان و گرگ و انگ ات۔ بلے درمان امبار و انتت کہ آئی و دریک و دپ و رسگ المی ات
و انچو گمان بوہگا ات کہ مرچی اود و رسگ آسان نہ انت۔ چیا کہ مردم پہ رد و بند نہ اوشاتگ
انتت۔ بلکیں پہ بے رد و بندی مچ انتت و پہ امبار و دریک و دپ و سر بو گایے دومی و تیلانک دیگا
انتت۔ ہر یکے وتی پوریں زور و چکاسگ و ات۔ ہر یکے و جہد ہمیش ات زوت و چہ باز مردم و
پیسر و دریک و دپ و بہر سیت۔ پرے و استا آوتی دست، پاؤ، گوش و دپ و یک و جی و کار بند گا
ات و چہ وتی کش و گور و مردماں بلکیں دیم و مردماں ہم گوزگ و واہگ دار ات۔ بلے ہر یکے
وتی زور، رپک و جہد و کوشستانی پدا و بیماروان ات یا پشت و کنزان ات۔ تیار تریں پہ بے تواری
، وڈی و ٹہل و نازے کم کم و بیماروان انتت و زوریں سہت پہ سہت پشت و کنزان انتت“
نی من برز و بہرگ و اے وڑ نبشہ کنال کہ چریشی و آزمائے گپ ہم
حراب مہ بیت و گیشیں یا بے پولیں لبزیمان در بیان ت۔

"شالکوٹ ۽ ہسپتال ۽ درمانی امبار ۽ دیما مہلوک مچ آت۔ ہر یکے ۽ نکسے گون ات ۽ پہ درمان ۽ گرگ ۽ اتنگ ات۔ بلے درمان امبار ۽ اتنت کہ آئی ۽ دریگ ۽ دپ ۽ رسگ المی ات ۽ چوشیں گپاں پونسی ۽ اود ۽ رسگ ارزان نہ ات۔ مردم بے رد ۽ ہندی اوشتاگ اتنت ۽ پہ دریگ ۽ سربو گایکے دومی ۽ تیلانک دیگا اتنت۔ ہر یکے ۽ جہد ہمیش ات کہ آد گراں پیسر دریگ ۽ بہ رسیت۔ پرے واستا آوتی دست ۽ پاد، کوپگ ۽ دلبنداں کار بندگ ۽ اتنت۔ تیار تریں پہ بے توری بلے گوں ڈڈی کم کم ۽ دیما روان اتنت ۽ نزوریں سہت پہ سہت پشت ۽ کنزان اتنت۔" (۷)

غنی پرواز ۽ ایندگہ آزمائگی نہ ۽ اوں گپ ۽ لبزانی گیشیں کارمرزی ارزانی ۽ سہرا بیت۔ بازیں جاہ ۽ گشے آزمائگی ۽ گوراہا سیں لبز نیست پشکہ پہ وت ۽ دیمیں لبز رد ۽ بند دنت۔ چرے گیشی ۽ یکے واکہ ۽ لذت ۽ زیائی ہلا س بیت ۽ دومی وانوک ۽ وانگ ۽ ہب نزور تریت۔ ہسے آزمائگی (نکسہ) ۽ دیمتری بہر ۽ تہا ایندگہ ارزشتی میں کارستانی نام نیست، ابوک ڈاکٹر عظیم ۽ نام آرگ بوٹگ۔ ناگمان اسے گپ ۽ سراناتیکی درشان کنان ۽ نبشتہ کنت:

"منی حیال ۽ اد ۽ ڈاکٹر ۽ نام ۽ گرگ لازمی نہ بیتگ۔ یکے اسے واستا کہ آزمائگی ۽ تہا آئی ۽ کردار بچ نیست۔ اول سراوہدے کہ وانوک ڈاکٹر عظیم ۽ نام ۽ گندیت گڑا ہے امید داریت کہ دیمتر اسے بلائیں کردے پیش داریت۔ بلے آزمائگی ہلیت نیکہ ڈاکٹر ۽ کردار دیما کنیت ۽ ناں آزمائگی پدا آئی ۽ نام ۽ گپیت۔ ڈاکٹر ۽ نام ۽ پکار نہ بیگ ۽ دگہ جوازے ایش ات کہ آزمائگی ۽ ایدگہ ہمیں کردارانی تہا کسی نام دیگ نہ بیتگ۔ ناں بچک ۽ ۽ ناں جنک ۽ نی وہدے دگہ کسی نام گرگ نہ بیتگ گڑا تہنا ڈاکٹر ۽ نام ۽ گرگ بے وڑ ۽ بے پکار ات۔" (۸)

شہکار ۽ مز نہیں لبز انت مدام لبز اں گوں شریں رد ۽ بند ۽ کارستانی مارستانی ندرارگ کشی ۽ کنت۔ بلے پرواز ۽ کارستانی تہی ندرارگ بہ بنت کہ ڈنی۔ آیاں شریں لبزانی گوما بیان کنت نہ کنت۔ باز جاہ ۽ آئی رد ۽ بند دا تکمیں لبز کارستانی مارشیاں گوں ہمد پ نہ انت۔ "دل ۽ منزل" ۽ تہ ۽ بچک مردک ۽ روک روک ۽ چارگ ۽ انت بلے مرد انچیں رنگے ۽ گپ ۽ انت نہ گشے بچک ۽ گل دینگ ۽ انت۔

"اے مرد! جنین ۽ چار۔۔۔۔۔" آئی ۽ ہنچو جہرہ کنت ۽ گشت کہ بس ۽ درائیں مردم گڈ اتنت۔" (۹)

"اے مرد! جنین و پچار" اے گالرد و تہ و چھ سمانہ بیت کہ مردک و جن و دگہ بچکے چارگ و انت و آئی و بہ توریث۔ اگاں مرد و وتی جنین و چارگ و ش نہ بو تک ات گدا اباید انت انچیں گپے بہ کتین نے کہ بچک پشل بوتیں یاؤ بچک و شاماتے بہ جتین نے داں آئی جذباتی نہیں مارشت وانوک و بہ مار تین انت۔ بلے چوشمیں حرمت و مارشت نہ کارست و لبز و گپانی تہا درایت و نہ آ انچیں سر پڑے کنگا انت کہ وانوک چیزے بہ گندایت۔ دیمتر اھے مرد و زہراں نبشتکار وتی و من گوں شدت و گوما دیمیا آرگ و انت بلے اود و اوں جوش و جذبگ و چوشمیں ندرگ نیست کہ کارست و مارشتانی شریں رنگے و ذرا نگازی بہ بیت۔

"اے مرد! تو براں پدا جنین و چار گائے؟ بنا کئے کہ جنین و پچارے اگن ناں گدا تئی انجام شر

نہ بیت۔۔۔۔۔" (۱۰)

مردم کہ زہر بیت آکش و کر نہ چارایت۔ پدا ہمار دم کہ آئی و وتی جنین و چارگ تورگ و انت اباید انت پہ بچک و جنگ و بچک و پد مہ بیت۔ ادا آزمانکار و انچیں کارستے آور تک کہ آدم پہ سہاٹ بچک و وتی جنین و چارگ و سرا هکل و هوکل دینگ و انت بلے آئی گپانی تہ و هکل و هوکل و رنگیں مارشت نیست۔ اگاں کارست و گپ شریں رنگے و کت نہ کنگ ات بلے شریں کر دے پیش بہ کتیں۔ کارست و دو می کارست مشت، شہمات و مکنڈاں مان بست این نہ ایوک و اکیہ و تہا زیبائی انگ ات بلکیں آزمانک گیشتر و اناک بو تک ات و کارست و مارشتانی در شان اول شرتیں رنگے و بو تک ات۔ بلے چوشمہ پر واز وتی کارستاں چو داستانی کارستانی و و ہر اب پیش نہ داریت۔ آئی هک کارست کہ اگاں بندات و شراحت گڑا سر جمیں آزمانک و تہا شراحت۔ جاور توری کجام رنگ و بہ بنت آئی و حالات دگہ نیگے و نہ بر انت۔ "چش و ڈر چک" و تہا پریشان کنگی و اکیہ یے کہ مرد و ڈگار و تہا "چش و ڈر چکے" زدایت آئی پوریں ڈگار و و زان کنت و دیم پہ آئی لوگ و نیگ و روت۔ (چش و در چک ادا ظلم و زور اکی و چیدگ انت) بلے آزمانک و تہا کارست انچو گپ و انت نہ گشے کہ کارست پریشان انت۔ آزمانکار لبز مانی تہ و آیبانی پریشانی و شدت و تندی و پیش داشت نہ کنت۔ بلکیں وت کہ و گیشوار کنت کہ اے کارست چوں پریشان انت، آیبانی دل و آس روک انت، آے و زانت، آ و ز انت۔ چہ آزمانکار و حال دینگ و وانوک و اکیہ لذت نہ دنت بلکیں وانوک چہ کارست و گپاں، آئی اندر و مارشتاں لذت زورایت و کہ و تہا و تا شوہازایت۔ بلے پر واز و بازیں آزمانک بلکیں آزمانکائی گیشتری بہر و آ کارستانی شریں و ڈے و مارشت و کینیتانی درانگا زگ و بے سوب انت۔ ایشاں ابید آئی در شاندا ب و مز نہیں زوری یے آئی گیشیں و بے مانا میں لبزانی کار بندگ انت۔ پہ درور آ "نکسہ" و تہا نبشتہ کنت "آ چو ز شیر و و و چھی و توکا پترت و مردمان و بہر

بہرے تہر تہرے کت^(۱۱) "بہرے بہرے تہر تہر" اسے جاہ درآمدی سادہ نگہ انت۔ مچی تو کامردم بہرے تہر تہر کنگ نہ بنت بلکیں مچی تہا مردم تیلانک دنگہ بنت پترگی بیت۔

غنی پروازے در شاندا ب مز نہیں بہرے کہ آئی چہ ایندگہ آزمانکاراں جتا کنت، کارستانی عکس کشی (پیکر سازی) انت۔ آئی آزمانکانی تہ اندارگ کشی ہنکس نیست، سک کم جاہاں ضرورت یرد اندارگ کشی کنت۔ بلے کارستانی عکس ہلہ (بالاد کشی) ضرورت چہ زیات پیش دارایت۔ بازیں جاہاں کارستانی کدے بالاد آئی کدے پوشاک یارنگ داب پیش کنگ لوٹ نیست انت۔ بلے آزمانکارہ زورمان ایش کنت۔ "دل منزل" تہا آزمانکار بس سواریں "مرد جن" آہگ ہنگہ بگر داں آئی رنگ داب، چچ پوشاک، کدے بالاد، ڈرائیں چیزاں یک پہ یک بیان کنت۔ بلے اسل ہنگہ کسہ ہساب ہنگہ ڈرا جکشیں بالاد کشی ضرورت نہ انت:

"آشر رنگ ہنگہ داریں جینے ات، کہ چمے خمار انت۔ بروان کے قبل انت۔ رنگ کے گورگ ات۔ یک شلہ میں زرد چلیں گدے پر ات، سبزیں جار جٹیں گشان کے سرے اتے شہری جینے وڑے ات۔ مردین آئی دیم ہنگہ ہنگہ گنگہ ات، کہ لاپے ڈن آہ درانگ ات، پیشانگہ چچی کش ہلہیں ریشی نشانے پر اتے، رنگے سیاہ ات۔ شوزیں چچ کے پر ات، آبروشی دزمالے سرے پتانگ ات ہنگہ مردم وڑے ات۔ چہ شکل پوشاکاں ہنچو مالوم بوت کہ جنین مردمین وت ماں وت ہانک ہنگہ نو کر انت۔" (۱۲)

ہمے آزمانک تہا چکے اوں بالاد کشی ہنگہ سرتاں پاداں بیان کنت کہ ورنائیں نیچکے ات، ہنگہ دیم ہنگہ کاندہ ہرے پونزے ات، مودے ہرے ہنگہ انت ہنگہ اسپیت ات، ناسی میں گدے ناسی بندیں گھڑی یے دست اتے۔ (۱۳) پہ کارستے زانگ ہاترے چوشیں مز نہیں بالاد کشی ضرورت نہ ات، کہ ہنگہ واکہ چارگ بیت کہ اودا کارست ہنگہ پہنات پہ کسہ دیمابرگ ہنگہ ہرے ہنگہ انت، ہمازاہر کنگ بہ بنت۔

غنی پروازے در شاندا ب تہادگہ یک مز نہیں چیزے کہ سک بازارگ بیت آکارستانی ہیال ہنگہ گانی یک رنگی انت۔ کارستانی ہیال ہنگہ شانی یک رنگی آئی مہراکی آزمانکاں زیاتر گنگہ بیت۔ ہماگپاں کہ بچکیں کارست پہ جتکیں کارست ہمارگ انت۔ جنک اوں وتی دل تہا ہنگہ ہراں مارایت۔ جنک ہچک گپانی تہادگہ رنگی نیست۔ یک وڑیں مارشت، یک وڑیں گپ ہنگہ وڑیں جیرگ۔۔۔ اصل زندہ تہاے وڑ بوت نہ کنت کہ حکم کارست ہنگہ ہیال ہنگہ لیکہ، آئی گپ ہنگہ، آئی سوچ ہنگہ یک بہ بنت بلے پروازے کارست گیشتر ہم ہیال ہنگہ ہم مارشت انت۔ "آگہی"

واب“ ءتہ ءہاگپ ءبچک جنت، جنک ہاکیلیں گپ ءبیراہ دنت۔ بچک گوش ایت ” اے منی تالہ داری ایت ” جنک ہم ہمے گپ ءرپیٹ کنت، بچک گوش ایت ” منی دل ءتئی بے کساس مہر پید ابوتگ ” جنک اول گوش ایت ” منی دل ءہم تئی بے کچ ءکساس ءمہر پید ابوتگ ” بچک گوش ایت ” من پتو بے کرا راں ” جنک ہم گوش ایت ” من ہم پتو سک بے کرا راں۔“ (۱۳)

کارستانی چہ اے رنگیں گپ ءہراں انچو سماہیت کہ کوڈی (Comedy) بے بوہگ ءانت۔ یا کارست یک دوئی ءکلاگ گرگ ءانت۔ نہ گشے کہ کارست گوں دل ءجوش ءواہگ ءوتی مہراں درشان کنگ ءانت۔ آزمانکار بس کہ ءزور ایت ءروت، آکارستانی گپ ءہراں آیانی مارشت ءواہگ ءلبزانی رد ءبند ءد لگوش نہ کنت:

” اسلوب میں الفاظ کی ترتیب اور انتخاب کا سلیقہ بنیادی اہمیت رکھتا ہے اور اسی پر اسلوب کا دارومدار بھی ہے۔ انتخاب الفاظ کے بارے میں ہومر (Homer) نے کہا تھا کہ

” (۱۵) Nor can one word: be changed but a worse.”

غنی پرواز ءلبز گچ ءزبان ءرد ءبند ءچہ آئی آزمانکانی تہا نوکیں زبانی گندگ بیت۔ آئی آزمانکی زبان ء درشاناب گوں اردو ءباز نزیکی کنت۔ باز جاہ ءانچو سماہیت گشے آ اردو ءنکاناں بلوچی ءلبز پہ لبز تینگ ءانت۔ آئی آزمانک ” وابانی شہر ” ءتہ ءنبشتہ ایت:

” حانی چاکر ءچہر پہ وئیگی قبول نہ کنت۔“ (۱۶)

اگان چو نبشتہ بوتیں ” حانی چہر چاکر ءوتیک نہ کنت ” گالرد زیبا بوتگ ات ءبلوچی ذروشم ءے گپتگ ات۔ دگہ جاہ بے نبشتہ کنت:

” تا کہ آئی گاڑی ءایدگہ لوگی جیڑیاں شر تر پھت ءگیشینت بہ کنت۔“ (۱۷)

ادء ” پھت ءگیشینت بہ کنت ” ءجاہ ءے وڑ نبشتہ بوتیں ” کہ آئی گاڑی ءایدگہ لوگی جیڑیاں شر تر بہ پھت ءبہ گیشین ایت ” بلوچی ءگوناپ ءبوتگ ات۔ آزمانک ” بندیں چم کہ بچ بنت ” ءتہ ءانچیں اول گالرد ہست کہ سرجم ء اردو ءذروشم ایش گپتگ۔

” گڈا منی ہلا تینگ ءہیل دیگ ءکدی شر وکنے؟“ (۱۸)

چرے گالرد ءوانگ ءگوں اردو ءہلکہ گندگ ءمارگ بنت۔ لبزانی چند بلوچی انت بے رد ءبند اردو ءرنگ ء انت۔ رجائک ءتہ ءباز نبشتہ کار ہمے رنگیں ردی کنت کہ آ نکاناں لبزی رجائک کن انت۔ پمشکہ بازیں رجائکی نکاناں آ

رنگیں لذت و زیبائی نیست۔ ساچشت و تہ و اوں زبان و مز نہیں کر دے بیت، ہما نبشتہ کار و زبان و سر آئی و دزرس
ہست و لبزانی رد و بند و شریں وڑے و پچاروک انت آئی ساچشت اوں وانوک و لذت و دینت۔
آسر:

بلوچی نبشتہ کارانی مز نہیں بہرے چہ بندات و اردو و متاثر انت۔ یکے آیاں اردو لبزانی ونگ و ننگ و دومی آسانی
نبشتہ و نگیچ چہ اردو و بوتگ پشکد رند و کہ آیاں بلوچی و نگیچ و دگلوش گور کنگ داں آیاں اردو و رنگ و بلوچی و نگیچ
بنانگ۔ چیا کہ آسانی زبان اردو و ہیل دار ات پشکد آسانی نبشتہ و تہا اردو و رنگیں لبزانی رد و بند گندگ بیت۔ غنی
پرواز و اوں ساچشت کاری و نگیچ چہ اردو و بوتگ پشکد آئی در شاندا ب و اردو و رنگ و تام باز انت۔ بازیں نبشتہ کارے
و ہد و گوزگ و گوں و ت و بلوچی و ڈروشم دنگ و سو بین بوتگ بلے پرواز و در شاندا ب و ہج رنگیں بدلی گندگ و
نیست۔ آئی آزمائی زبان بندات و بگرداں انوں اردو زدگ انت۔

سرشون: (حوالہ جات)

- ۱۔ ڈاکٹر فوزیہ اسلم، اردو افسانے میں اسلوب اور تکنیک کے تجربات، پورب اکادمی، اسلام آباد، ۲۰۱۰ء، ت، ۲۳
- ۲۔ میریم دبیسٹر ڈکشنری (آن لائن)
- ۳۔ ڈاکٹر فوزیہ اسلم، اردو افسانے میں اسلوب اور تکنیک کے تجربات، ت، ۲۷
- ۴۔ حامد اللہ افسر، اسلوب بیان یا اسٹائل، اردو میں اسلوب اور اسلوبیات کے مباحث، (رد و بند) قاسم یعقوب، سٹی بک پوائنٹ، ۲۰۱۷ء، ت، ۷۲
- ۵۔ پروفیسر نظر عباس نقوی، اسلوب اور اس کی تشکیل، اردو میں اسلوب اور اسلوبیات کے مباحث، (رد و بند) قاسم یعقوب، سٹی بک پوائنٹ، ۲۰۱۷ء، ت، ۷۲
- ۶۔ غنی پرواز، سانکل، بلوچی اکیڈمی، کوئٹہ، ۱۹۹۲ء، ت، ۲۹
- ۷۔ ناگمان، نگد اتک، بلوچی اکیڈمی، کوئٹہ، ۲۰۰۶ء، ت، ۳۶-۳۷
- ۸۔ ناگمان، نگد اتک، ت، ۳۸
- ۹۔ غنی پرواز، زمر دپیلی کیشنز کوئٹہ، ۱۹۹۵ء، ت، ۲۲
- ۱۰۔ غنی پرواز، ت، ۲۳

- ۱۱۔ غنی پرواز، سانگل، ت، ۱۷
- ۱۲۔ غنی پرواز، بے منزلیں مسافر، ت، ۲۱
- ۱۳۔ غنی پرواز، بے منزلیں مسافر، ت، ۱۲-۲۲
- ۱۴۔ غنی پرواز، بندیں چم کہ پتھ بنت، بلوچستان اکیڈمی، تربت، ۲۰۰۸، ت، ۲۶-۲۷
- ۱۵۔ نثار احمد فاروقی، اسلوب کیا ہے؟، اردو میں اسلوب اور اسلوبیات کے مباحث، (ردء بند) قاسم یعقوب، سٹی بک پوائنٹ، ۲۰۱۷، ت، ۵
- ۱۶۔ غنی پرواز، بندیں چم کہ پتھ بنت، ت، ۱۸
- ۱۷۔ غنی پرواز، بندیں چم کہ پتھ بنت، ت، ۱۳۱
- ۱۸۔ غنی پرواز، بندیں چم کہ پتھ بنت، ت، ۱۳۳